

Přitom má velký význam vzájemná informovanost zástupce pro tyl a náčelníka štábu, jakož i udržování nepřetržitého spojení s velitelem a s podřízenými útvary.

Činnost týlu výsadkového svazku při sloučení s pozemními vojsky, jež dosáhla prostoru bojové činnosti výsadku, ovlivňuje především další úkol výsadkového svazku po sloučení s pozemními vojsky, materiální situace, zdravotnická situace, způsob a možnosti doplnění zásob výsadku a sloučení s jednotkami, které nebyly vysazeny do nepřátelského týlu. Pro přísun zásob k výsadku je výhodné využít dopravních prostředků nevysazených výsadkových jednotek.

Jakmile pozemní vojska dosáhnou prostoru bojové činnosti výsadku, je povinností nadřízeného náčelníka organizovat urychlený odsun raněných a nemocných osob, které nebylo možno odsunout vzdušnou cestou, do zvlášť vyčleněných nebo nejbližších zdravotnických zařízení. Zdra-

votnické etapy výsadku činí včas potřebná opatření k odsunu raněných a nemocných a podle situace vypomáhají také v odsunu.

V případě, že výsadkový svazek pokračuje v boji (vyžádá-li si toho výjimečná situace) společně s pozemními vojsky, je povinností svazku, jemuž se výsadek dočasně podřizuje, předat mu část zásob a pomoci mu i jinak. Všechny otázky týlového zabezpečení upřesňují závčas zástupci pro tyl obou svazků. Využívají k tomu součinnostního spojení, popřípadě spojení přes nadřízeného náčelníka.

Zkušenosti ze cvičení ukazují, že je velmi výhodné, setkají-li se zástupci pro tyl obou svazků osobně po sloučení výsadku s pozemními vojsky, k vzájemnému informování o otázkách, jež mají významný vliv na organizaci materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení obou svazků. Tak například zástupce pro tyl velitele pozemního svazku může získat zprávy o radiální situaci prostoru, nezávadných vodních zdrojích, ženíjních úpravách terénu, stavu komunikací, možnosti těžby z místních zdrojů apod.

Závěr

Organizace a činnost týlu výsadkového svazku při plnění úkolu v rámci operačního vzdušného výsadku je závislá na takových činitelích, jako: charakter úkolu, který výsadek plní, podmínky vysazení výsadku, doba setrvání výsadku v týlu nepřítel apod. Tito činitelé vystupují v úzké dialektické jednotě s otázkami materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení výsadku. Proto třeba je řešit v souhrnu, poněvadž vzájemně souvisí a navzájem se ovlivňují.

Při organizaci týlového zabezpečení výsadku je třeba brát v úvahu také potřebu přísunu zásob a odsunu raněných a nemocných vzdušnou cestou, určitou závislost nepřetržitého zabezpečení výsadku na skutečném stavu letišť, meteorologických podmínkách a bojové situaci v prostoru činnosti výsadku, složitost organizace a vzdušný přísun, nutnost dočasné hospitalizace raněných a nemocných v prostoru bojové činnosti výsadku do jejich odsunu týlu, zvýšené nebezpečí napadení ZHN i pozemním nepřitelem apod.

K otázce přesunu svazku

Podplukovník Miroslav Nedvěd

V 1. čísle Vojenské mysli byla uveřejněna řada článků k problematice přesunů vojsk. Ve svém příspěvku chci poukázat na některé otázky a problémy vlastních přesunů a organizace pořádkové služby, poněvadž kromě rychlé a promyšlené práce velitelů a štábů (což bylo v článcích podrobně rozebráno) je pro úspěšný přesun rozhodující vlastní činnost vojsk při přesunu. I když se některé poznámky budou týkat spíše bojové přípravy vojsk, domnívám se, že se jimi štáby všech stupňů musí též zabývat.

Zaměřím se na organizaci pořádkové služby, na bojové zabezpečení a možnosti zvyšování pochodových rychlostí při přesunu vojsk.

1. Podle návrhu předpisu „Organizace a provádění pořádkové služby“ mají být pro zabezpečení pořádkové služby vyčleněny motostřelecké jednotky, vybavené potřebným materiálem. Dosavadní praxe při cvičeních je taková, že k zabezpečení úkolů pořádkové služby v divizi je vyčlenován zpravidla z pluku druhého sledu jeden motostřelecký prapor, který je v období před zahájením přesunu rozdělen na jednotlivé pochodové osy.

V soudobých podmínkách, kdy pro plánování přesunu na všech stupních je zpravidla málo času, nelze včas vysunout tento prapor z pluku druhého sledu na pochodové osy. V posledních cvičeních jsme proto byli nuceni tento úkol řešit tak, že byla vyčleněna od provosledových pluků nejméně jedna střelecká rota pro plnění úkolů pořádkové služby na pochodových osách. Pro postupný rozvoj a rozestavení příslušníků pořádkové služby je nutno podle počtu pochodových os vyčlenit určitý počet vozidel. Toto řešení se v soudobých podmínkách ukazuje jako málo výhodné, poněvadž při změně situace, vyžadující i změnu pochodových os, není možno včas soustředit orgány pořádkové služby a zabezpečit jejich manévry do nového směru.

Celý dosavadní systém používání pořádkové služby tudíž do určité míry zaostává za požadavky a charakterem soudobého boje, poněvadž časté změny situace prakticky vyřadí dříve připravenou organizaci pořádkové služby a zejména předem rozestavené regulační orgány.

V soudobých podmínkách není možno plně zabezpečit přípravu a použití všech jednotek v rámci útvarů pro plnění úkolů pořádkové služby, poněvadž u pluku je dosud zpravidla vycvičen maximálně jeden motostřelecký prapor pro plnění těchto úkolů a situace někdy neumožní použít právě tuto vycvičenou jednotku pro pořádkovou službu.

Na druhé straně se v současné době zdrazňuje výhodnost širokého používání směrnic a ukazatelů. Domnívám se, že ve skutečných bojových podmínkách nelze v žádném případě na tento způsob příliš spoléhat, poněvadž kterýkoliv záškodník nebo diverzant může pak velmi snadno ovlivnit přesuny vojsk.

Ukazuje se, že je možno orgány pořádkové služby používat velmi omezeně jen na nebezpečných místech, jako jsou železniční přejezdy nebo na zvlášť důležitých místech — důležité křižovatky a průjezdy nepřehlednými osadami.

Na základě dílčích poznatků z posledních cvičení je při organizaci řízení přesunu možno uvážit toto řešení:

Položit především větší důraz na řízení pochodových proudů silami přesunujícími se jednotek. To znamená: nespolehat příliš na pořádkovou službu, ale více na důstojníky, jedoucí v čele jednotlivých proudů. K tomu je účelné použít v čele proudů dvě vozidla (ve vzdálenosti do 5 km od sebe), ve kterých jsou důstojníci určení k vedení proudů, kteří se pravidelně překračují a střídají ve vedení proudů vždy tak, aby jedno vozidlo mělo určitý náskok, kdy je možno provést na vzdálenost 3 až 5 km průzkum osy před čelem proudů, aby nedošlo ke zdržení čela. Zatím totiž jsme často svědky toho, že čelo proudů provádí časté „skoky“ v závislosti od pohybu prvního vozidla, které se často zastavuje na každé křižovatce, která není vyznačena nebo regulována a důstojník, pověřený vedením proudů studuje mapu, nebo získává zprávy od místních obyvatel.

Kromě toho by bylo účelné pro zabezpečení úkolů pořádkové služby organicky vytvořit u pluků četu, u divize regulační rotu s 50 % počtem motocyklů a na dalších 50 % příslušníků roty plánovat nákladní automobily. Při zabezpečování přesunů bude možno využít tuto rotu tak, že na ose bude rozestaven střídavě vždy jeden voják — tandemista a na dalším stanovišti jeho motocyklista, což umožní jejich rychle rozvezení i soustředění na ose a zvláště rychlý manévry na novou pochodovou osu při změně úkolu nebo změně situace.

Při tomto způsobu by byla zabezpečena mnohem větší pohyblivost těchto jednotek, poněvadž po průjezdu jednotek jednotlivými stanovišti by se tito příslušníci postupně přesunuli na určená místa, poněvadž každý motocyklista by opět vzal svého „dvojníka“. Toto řešení by umožnilo rychlé rozestavení orgánů pořádkové služby zejména při změnách situace na osách a při jejich použití na jiný směr (což v soudobých podmínkách lze velmi těžko realizovat).

Domnívám se, že vytvoření těchto jednotek a zvláště jejich vybavení motocykly by jistě přispělo i ke zlepšení velení a řízení vojsk, poněvadž nyní počet motocyklů v naší armádě (nehledě na jejich nesporné přednosti) neodpovídá našim možnostem „motocyklové velmoci“.

Podíváme-li se však na nynější vybavení našich motocyklistů, zvláště pokud jde o jejich oděv, který má značné „výhody“, poněvadž v letním období je ne-

prodyšný a v zimě nehřeje, domnívám se, že by v tomto směru bylo účelné, aby odpovědní týloví funkcionáři uvážili výhodnost kožené výstroje pro motocyklisty (která se dříve velmi osvědčila) a urychleně zlepšili vybavení motocyklistů, které neodpovídá současným požadavkům péče o vojáky.

2. V bojovém zabezpečení přesunů je při organizaci PVO kladen v soudobých podmínkách velký důraz na zabezpečení přesunu oddílů vojskových raket. Před zahájením přesunu je zpravidla tomuto oddílu přidělována jedna střelecká rota, jejíž úkolem je strážní zajištění oddílu během přesunu, v prostorech denního odpochinku a během boje. S obdobným cílem je k tomuto oddílu přidělován buď celý nebo část protiletadlového dělostřeleckého oddílu (divizního), který má během přesunu zabezpečit jeho PVO. Uvážíme-li do důsledku tento nyní vžitý způsob, vidíme, že strážní zabezpečení je tudíž prováděno až od zahájení přesunu anebo až v jeho průběhu (poněvadž tato rota se zpravidla začleňuje do sestavy oddílu vojskových raket až během přesunu), ale v původním prostoru rozptýlení nebo v místě dislokace není tento oddíl prakticky dostatečně zajištěn.

Obdobný závěr je možno provést i v otázce PVO, poněvadž oddílu přidělujeme protiletadlové prostředky zpravidla až za přesunu, přičemž na druhé straně se tímto řešením zbavujeme prostředků PVO při obraně VS divize, k němuž je zpravidla přidělena jen jedna baterie, která nemůže dostatečně zabezpečit jeho PVO.

Na základě této skutečnosti je nutno uvážit, zda nebude účelné organicky začlenit k oddílu vojskových raket jednu střeleckou rotu nebo četú k plnění úkolů strážního zajištění (a to jak v míru, tak i za boje a i k ženijním pracím, které jsou z hlediska OPZHN tohoto oddílu velmi důležité). Obdobně by bylo účelné organicky začlenit k tomuto oddílu nejméně jednu protiletadlovou baterii 57mm PLK, která může zabezpečit minimální PVO za všech situací. Tímto řešením bychom na druhé straně měli možnost použít divizní pládo jako celek k zabezpečení PVO velitelského stanoviště divize apod.

Jedním z důležitých opatření bojového zabezpečení přesunů z hlediska ochrany proti atomovým zbraním je utajení přesunů.

Při plánování přesunů jsme však dosud zvyklí každý přesun zahajovat včasným vyváděním vojsk na pochodové osy. Tento způsob vyvádění vojsk je praktikován našimi štáby z období, kdy jsme ještě nepočítali s použitím atomových zbraní. Srovnáme-li si však soudobé podmínky vedení boje zvláště z hlediska OPZHN s dosavadním způsobem vyvádění proudů na osy, vidíme, že tímto způsobem nedodržujeme základní podmínku ochrany vojsk, to jest utajení přesunů. Toto utajení můžeme dosáhnout jedině tak, že vojska ponecháme před zahájením přesunů maximálně dlouhou dobu v původních prostorech a vyvádění zahájíme až v době, kdy je povoleno zahájit vlastní přesun (to znamená zpravidla po setmění).

Jedním z opatření, umožňujících ponechat vojska maximálně dlouhou dobu v prostoru rozptýlení před zahájením přesunu, je určení většího počtu pochodových os nebo širších pásem svazků a útvarů pro přesun. Tím by se podstatně usnadnilo vyvádění vojsk na osy a zjednodušilo by se řízení a velení vojsk za přesunu, nehledě na vyšší rychlost přesunů.

V současné době se divize zpravidla přesunuje po dvou, výjimečně po třech pochodových osách. Zdůvodňujeme to tím, že náš terén nedovoluje přesun vojsk ve větších šířkách.

Domnívám se, že by bylo účelné snažit se přesunovat svazky nejméně po třech i více pochodových osách. Tím se zkrátí celková hloubka proudů, ulehčí se řízení přesunů, urychlí se doba pro přesuny a máme možnost zasazovat do případného boje silný první sled.

Tím bychom na druhé straně měli možnost vytvářet větší vzdálenosti mezi prapory (oddíly), tj. nejméně 3 km, poněvadž tato vzdálenost vylučuje vyřadit atomovým úderem jednotku silnější než prapor. V posledním období jsme totiž byli svědky, že s cílem zkrátit celkovou délku proudů určovaly se vzdálenosti mezi prapory dokonce jen 1 km, což je nevyhovující z hlediska ochrany proti AZ a jiným prostředkům hromadného ničení.

3. Možnosti zvýšení pochodových rychlostí při přesunu vojsk

V soudobých podmínkách jsou kladeny nároky na rychlost přesunů vojsk.

Přesuny musíme provádět utajeně, rychle, ale přitom bezpečně, poněvadž nám nepomůže dělat rychlé přesuny s takovým

výsledkem, jak o tom hovořil s. prezident Novotný na celoarmádním aktivu komunistů. K tomu je ovšem nutno organizačně vytvořit výhodné podmínky, tj. mít u vozidel záložní řidiče, schopné kdykoli převzít vozidlo.

K urychlení přesunů by bylo žádoucí důsledně vyžadovat plnění těch zásad, které svého času byly např. u automobilních a tankových jednotek samozřejmé, tj. zahajovat přesuny celého proudu současně na signál a regulovat rychlost a vzdálenosti mezi vozidly podle charakteru pochodové osy.

K úspěšnému řízení přesunu je nutno, aby velitelé vozů plnili nepřetržitě v prů-

běhu přesunu své povinnosti, to jest neustále sledovali vozidlo jedoucí vpředu i vzadu, předávali povely a signály a řídili i činnost řidiče. To znamená, že organický velitel není schopen tento úkol plnit nepřetržitě za dlouhého přesunu, zvláště v situaci, kdy jsou útvary a svazky přesunovány s cílem zasazení do boje z chodu. V takovéto situaci by velitel vozu byl vyčerpán již během přesunu a po zasazení do boje by svoji funkci vůbec neplnil. Je proto nutno uvažovat o tom, že ve funkcích velitelů vozů se musí střídát jak členové osádky tanků, tak i automobilů, zvláště v noci a v zimě, kdy to bude nutno provádět po dobu 2—3 hodin.

Poznámky k protitankové obraně v obranné operaci armády

Major Mikuláš Berka

Autori posledných článkov o obrannej operácii armády a obrane (VM 5/61), zdánlive nevyjadřili priamo dôležitosť protitankovej obrany, i keď podľa Vševojsk-1-1 čl. 340 „Protitanková obrana tvorí základ obrany a preto jej organizácia je jednou z najdôležitejších povinností všetkých veliteľov.“

Generálporučík Kolovratník pokladá za základ „...zoskupenie raketových vojsk schopných naniesť hromadné údery na nepriateľa a zoskupenie tankových a motostreleckých vojsk, schopných viesť manévrovaciu činnosť a zaujímajúcich najväčšie kľúčové obranné rajóny na smeroch útoku nepriateľa, od ktorých udržania závisí odolnosť operačného zoskupenia ako celku.“

Na začiatku článku, som slovom zdánlive, chcel ukázať na to, že takéto hodnotenie „základu obrany“, je síce kvalitatívne nové hodnotenie, presahujúce poučku súčasného poľného poriadku, avšak pri úplnom zachovaní dialektiky teoretického vojenského myslenia, ktorú si vynútil vývoj novej techniky (raketové zbrane), avšak uchováva ju i to kladné, čoho bolo predošlým vývojom dosiahnuté (protitanková obrana), prehodnotené z hľadiska potrieb novej vyvíjajúcej sa techniky a jej odpovedajúceho teoretického myslenia.

Generálporučík Kolovratník vo svojom článku ďalej sa zmieňuje o špeciálnych prvkoch protitankovej obrany. Okrem normálnej činnosti všetkých druhov vojsk, smerujúcej k zničeniu tankov nepriateľa. Vyzdví-

huje ako najdôležitejší prostriedok manévru v obrannej operácii armády práve APTZ. Pritom spomína, že v jej použití (ako i u iných záloh) nemôže byť žiadnych zvláštností. U tejto otázky by som sa chcel zastaviť, i keď s ňou z hľadiska použitia tejto zálohy veliteľom armády pre úkoly operačne-taktické súhlasím v tom, že tu nebude veľkých zmien proti doterajšiemu jej použitiu.

Pôjde tu však i o otázku, ktorá je viac menej rázu takticko-technického pri jej použití a ktorá práve zaujíma organického veliteľa tejto APTZ v súdobej obrannej operácii, tak ako ju autori vo svojich článkoch charakterizovali.

Z poňatia súdobej obrannej operácie, lepšie charakterizovanej nadpisom druhého článku (gen. Knotka — „Obrana v útoku“), vyplývajú pre APTZ v celku i iné úkoly jej použitia, než ako sme jej prisudzovali v starom poňatí „súdobej obrany“.

Tak napríklad **zásada budovania čiar rozvinutia**, úprava komunikácií k nim, i navčenie rýchleho zájazdu na najdôležitejšie smery možných ztečí nepriateľských tankov, bude môcť byť reálne uskutočnená len na jednom najdôležitejšom smere, a to do hĺbky obranného pásma, najviac na jednej-dvoch čiarach pre nedostatok času, rýchle sa meniacu situáciu i pre kvalitatívne odlišné bojové situácie, za ktorých sa obrana bude zaujímať. Činnosť APTZ na rozdiel od „starého“ poňatia činnosti, bude sa viac približovať čo do takticko-technického